

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 2. Quæ Personæ visitanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

pienter S. Franciscus, Xaverius, teste Turfellino l. 6. vit. c. 12. advertit, qui alienas res accipit, aut petit, libertatem amittit suam; quippe cum beneficentia necessitatem imponat obsequendi beneficio, ereptaque beneficio libertas adeo serviat, ut, etiamsi quid audeat, ejus verba longè minus habeant ponderis, quàm haberent, si sui juris esset. Adde, quòd, si quid ab eo, qui dedit, peccatum sit, liberè increpare haudquaquam valeas; quod enim os tantum est, ut sustineat allatrare pascentem? Quod ipsum confirmans S. Philippus Neri, ut in vita illius c. 15. n. 16. refertur, dicere solebat Operariis suis, ut, si fructum facere vellent in animabus, à crumenis aliorum abstinere; nec enim simul posse aliquem lucrari animas, & res earundem. Hinc & S. Bernardus animatum Curatores l. 4. de confid. c. 4. tales vult esse, *qui missi post aurum non eant, sed Christum sequantur. Qui questum legationem non estimant, nec requirant datum, sed fructum.* Aliam verò, adhuc causam affert S. Basilius in reg. brev. resp. 304. dum ait: *Existimo magis consultum iri multitudinis offensionem, & adificationem fidei fore probabilius, si repudientur huiusmodi munera; siquidem ex illorum susceptione primùm illud incommodum nascitur, quòd saepenumero ob eam rem male audit Fratrum Republica.* Plures quidem adhuc fines, ob quem Amicos vel Benefactores visitari conveniat, assignari possunt, v. g. si in aliquo morbo vel gravi afflictione constituti sint, sed quia hi ad alios subsequentes titulos pertinent, non est, quòd de iis hoc loco amplius quid tractetur.

§. II.

Quæ Personæ visitandæ sit.

I. Triplicis generis Personæ hac in materia in considerationem venire possunt, scilicet Ecclesiasticæ Personæ; Principes sive Magnates, Mediocris status Personæ; nam infimi status Personas, puta Artifices, Rusticos, Mendicos amicitiae causâ visitare non convenit, cum triplex ille finis, qui in priori §. assignatus est, locum non habeat.

II. Primò ergo Ecclesiasticas Personas quod attinet, omnino suadendum videtur Operario, ut easdem non rarò visitet, maximè si Religioso Ordini sint adscriptæ, & magna Sapien-

tia ac virtute præditæ; sic S. Carolus Borromæus l. 3. Infr. 1. suavit, dum dixit: *Vitent diligentissimè, ne quemquam diligant singulari præ cateris amoris affectu, qui ut plurimum inordinatus esse solet, sed æquali omnes pro singulorum statu & ratione, charitate prosequantur, illorum tamen familiari potius sæpius utentes consuetudine, ex quibus cumulationem percipiendi spirituales utilitates possint.* Triplex autem est utilitas, quam sperare potest ex tali conversatione. Nempe 1. *Eruditio*, cum videlicet vel in dubiis casibus salutaria responsa, vel ad imitationem in virtute atque perfectione illustria exempla accipit. 2. *Excitatio*, ad fervorem scilicet, quando aliorum Zelum & alacritatem in DEI gloria, salutemque sua ac Proximis procuranda advertit; sicut enim carbo frigidus ex conjunctione cum ignitis carbonibus accenditur; ita tepida corda ex conversatione cum Zelosis Personis incalescunt; & sicut annulus annulo magnetis vim; ita Socius bonus Socio secum conversanti virtutem affricat. 3. *Testificatio*; nam, ut S. Ambrosius l. 1. Offic. c. 45. dixit: *ad instructionem iuniorum plurimum proficit, & ad probitatis testimonium. Ostandum enim Adolescentes (& alii, qui cum bonis conversantur) imitatores esse eorum, quibus adhaerint, & ea convalescent opinio, quod ab his vivendi acceperint similitudinem, cum quibus conversandi hauserint cupiditatem.*

III. Circa Magnates verò & Principes ea regula in conversatione & Visitatione observanda est, quæ in communi Proverbio circumfertur: *Ad Principes & ignem nec propè nimis accedas, nec longè nimis recedas*; quibus verbis significatur, nec nimiam familiaritatem cum Principibus quaeri debere, ne quis ex eorum favore & gratia efferatur, & ut plerumque fieri solet, omnino insolecat; neque tamen, ubi ratio aut necessitas exigit, omnino subterfugiendam, eò quod eorum favor & benevolentia plurimum conducit ad functiones Operarii cum magno fructu peragendas, uti S. Ignatius p. 7. constit. c. 2. sequenti discursu egregiè ostendit: *Quia bonum, quod universalius, eò divinius est, illi Homines & loca, quod eum profecerint, in causa erunt, ut bonum ad multos alios, quod eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos reguntur, per ventura debent præferri. Sic Spirituale auxilium, quod Homibus magis & publicis, sive saeculares, ut Principes, Domini, & Angeli*

us, vel Iustitia Ministri; siue Ecclesiastici illi sint, ut Pralati, quodque Viris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris esse momenti propter eandem rationem boni universalius existimandum est.

IV. Denique in Mediocris Fortunæ & Dignitatis Personis visitandis illud universim observandum est, quod S. Franciscus Xavetius sapienter notavit, ut in vita illius l. 6. c. 17. videre est, viros impensius plerumque excolendos, atque adeo etiam, si causa exigat, visitandos esse, quàm mulieres; eò quòd, cum natura Constantiores sint viri, & ab eis domestica pendeat disciplina, rectius apud eos, & utiliùs opera collocantur; & simul multæ offensiones, sermonesque, qui oriri solent ex Feminarum familiaritate, vitentur; quia tamen modus agendi Operariorum, accepta beneficia, & declinatio rusticitatis cujusdam non permittunt, ut hæc officium Visitationis omnino omittatur, ideo ea moderatio, cautioque ab Operatio in tali visitatione adhibenda est, quam Societas nostra Confessariis suis in 3. Instruct. n. 9. præscribit sequentibus verbis: *Hanc (moderationem) nos commodissimam hoc quidem tempore arbitrari sumus, ut habeatur ratio tum Personarum, quæ invisantur; tum Nostrarum, qui invisunt. Itaque curia concurrere debent, ut aliqua digna existimeretur, qua à nostris Officii causa invisatur. Primum ut sit Persona nobilis & primaria; neque enim omnibus devotis cuiuscunque gradus id officii par est præstare, cum satis possint in nostris Ecclesiis, & confessionibus, & piis colloquiis instrui, & iuvari. Secundo ut sit benemerita non vulgariter de Societate. Tertiò ut in domo illa, Marito, Cognatis, vel huiusmodi, id officium gratius petius, quàm odiosum esse cognoscatur. Aliam verò adhuc cautelam S. Franciscus Xavetius l. 3. præscripsit, dum P. Q. Asporem Barzæum Vicarium sic hortatus est. Cum mulieribus cujusvis conditionis non nisi luce palàm & in publico, hoc est, in æde sacra colloqueris. Nec unquam domum ad eas ibis, nisi fortè graviore aliquo casu urgente, veluti ægræ curam suscipiam confessionem excepturus, ac tum curandam erit sedulo, ut illius Maritus adsit, aut Cognatus aliquis, aut certè Vicinus idoneus. Si fortè Virginem aut Viduam conveniri oporteat, ad ejus domum accedes viris spectatæ virtutis commitantibus, quorum scilicet comitatus non solum offensionem,*

nem, verum etiam suspicionem Hominum excludat. Talia verò officia conveniendarum mulierum, & rara sint, & necessaria; quippe lubricum negotium est, ubi minimum lucris maximum periculo. Quem Spiritum scilicet hic sanctus à suo Patre Ignatio hauserat, ut qui, teste Ribadeneira l. 5. vit. c. 11. dixerat, omnium mulierum familiaritatem, etiam earum, quæ Spirituales aut sunt, aut videri volunt, vitandum esse, sed earum maximè, quæ ætate, statu, conditione periculosiores sunt, quarum ex consuetudine plerumque aut fumus sequitur, aut flamma, de vestimentis enim procedit tineæ, & à Muliere iniquitas Viri. Hinc, ut Orlandinus l. 14. hist. Soc. n. 7. testatur, sedulo excubans in Filiorum suorum tum Sanctitate tuenda tot inter animarum juvandarum diversimoda munera, tum famam præmunienda, edixit tota Societate, non modo, ut Feminarum, quamvis nobilium aut decumbentium, domos in comitatus nemo adiret, sed omnino ea esset in alloquendis observatio atque provisio, tametsi exciperetur confessio, ut aures quidem Comitum, sed oculi nunquam excluderentur. Ita sanè cautissimè, exactissimèque hanc legem Balthasar Alvarez observavit, ut, qui, cum aliquam Mulierem visitabat, nunquam prius sedebat, quam etiam sociæ Sedes adferretur. Et quoniam ipse cum multis Spiritualibus Feminis agebat, cum ijs dicebat, majorem cautelam esse adhibendam, eò quòd spiritualis amor soleat transgredi limites suos, & fieri carnalis, & optimum vinum converti in fortissimum acetum, quod tamen non ita advertitur, donec mutuarum voluntates ita conjunctæ & agglutinatæ sint, ut quamvis illibenter & cum aliquo sensu doloris, potiùs à DEO, quam à se invicem discedant, & separentur, ne se contristant, judicantes, non decere, sibi in illo amore, teneroque affectu deesse, & tunc Dæmon accedit, & ignem accendens illos excæcat, & illaqueat. Qua de materia plura in Instruct. Pastorum. fol. 118. videri possunt.

§. III.

Quid circa Tempus hujus Visitationis observandum sit.

- I. **T**res potissimum conditiones Tempus circa ejusmodi Visitationes præscribit, nempe ut rarissima, brevissima,